

UNIVERZITA KARLOVA v PRAZE

Pedagogická fakulta

Katedra primární pedagogiky

Práce s pohádkou v mateřské škole u tří až čtyřletých dětí

Work with a fairy tale in preschool for three and four-years-old
children

Vedoucí bakalářské práce: doc. PhDr. Jana Uhlířová, Csc.

Autor bakalářské práce: Mgr. Veronika Korčáková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

Forma studia: kombinovaná

Bakalářská práce ukončena: červen 2014

Anotace

Teoretická část bakalářské práce se zabývá podrobnou charakteristikou dítěte předškolního věku tří až čtyřletého. Na základě znalosti vývojové psychologie vymezí jeho kognitivní, osobnostně – sociální, morální a citový vývoj. Dotkne se vývoje jeho verbálních kompetencí. Zmapuje, jakou strukturu má klasická pohádka a jaké významy má pro vývoj dětské duše. Vysvětlí, jaké jsou zásady projektového učení. Na závěr vymezí, jak práce s pohádkou koresponduje se ŠVP Speciální mateřské školky a je začleněna do Třídního vzdělávacího programu.

Praktická část individuálně nabídne dětem seznámení s pohádkovým příběhem, během něhož mají být ověřeny základní předpoklady a přichystány doporučené postupy práce s jednotlivými dětmi na základě znalosti jejich diagnóz. Autorka se v jednotlivých kazuistikách dále pokusí vysvětlit, jak na dítě působí jemu nejbližší pohádka o zvířátkách, se kterou každé dítě seznámí individuálně. Dále s nimi pracuje v rámci projektu, kde se pokusí zmapovat, jak dítě vnímá pohádkový příběh skrze hudební projekt a jak je schopné uchopovat poznané a prožité kresbou. Děti jsou v rámci hudebního projektu uvedeny do základních hudebních představ a také provedeny dramatizací určitých situací. Připravena je pro ně možnost výtvarné výpovědi k jejich vlastnímu pochopení a zpracování pohádkového příběhu. Základní výzkumná otázka zní: *Jak děti mladšího předškolního věku se specifickými diagnózami reagují na pohádku a co všechno jim může pohádka poskytnout?*

Klíčová slova

Pohádky, Třídní vzdělávací program, projektové učení, mladší dítě předškolního věku, speciální MŠ, vývojové poruchy, poruchy chování – ADHD, ADD, opožděný vývoj řeči, dysfázie, mravní aspekt pohádek.

Annotation

The theoretical part of the bachelor's thesis deals with the particular characteristics of children at the pre-school age of three to four years of age. On the basis of evolutionary psychology, the paper defines their cognitive, personality-social, moral and emotional evolution. It touches upon the evolution of verbal competencies. The work maps the structure of traditional fairy tales, what relevance they have for the evolution of a child's mind (psyche), and explains the principles of projected learning. Finally, it analyses how work with fairy tales corresponds with the learning (the educational programme of a school) in specialized kindergartens, and how it is integrated into the educational programme of a class.

The practical part features giving children the possibility to learn about a fairy tale, allowing basic presumptions to be checked and recommended methods of working with each child on the basis of the knowledge of their diagnosis are prepared. The author also discusses different cases in which favourite fairy tales about animals, which every child learns about individually, affects the child. The author continues to work with them in a project where the perception of fairy tales through musical projects is monitored to discover if the child is able to transform and communicate their understanding through drawing. Within musical projects children are introduced to basic musical ideas and guided through the dramatisation of particular situations. The possibility of the creative expression of their own understanding and processing of fairytales is prepared for them. The basic hypothesis is: *How do younger pre-school aged children with specific disabilities react to fairytales, and what can fairy tales contribute to children's education?*

Keywords

Fairy Tales, Educational Programme of a Class, Projected Learnings, Younger pre-school aged Child, Specialized Kindergarten, Evolutional Disabilities, Behavioural Difficulties – ADHD, ADD, Retard Language Evolution, Dysphasia, Moral Aspect of a Fairy Tale.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Práce s pohádkou v mateřské škole u tří a čtyř letých dětí, vypracovala pod vedením doc. PhDr. Jany Uhlířové, Csc. samostatně s použitím uvedené literatury. Dále prohlašuji, že tato Bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 1. 6. 2014

.....

Poděkování: Ráda bych poděkovala doc. PhDr. Janě Uhlířové za vedení bakalářské práce, za odborné rady, věcné připomínky a za čas, který mi věnovala. Chtěla bych také poděkovat svým rodičům za jejich pochopení, lásku a podporu. Za trpělivost svých dvou dcer, za technickou podporu svého milého bratra Jirky a také za přátelství Nejlepšímu tatínkovi. Bez nich bych to ve vytčeném časovém úseku nedokázala.

Cíl:

Prvním cílem bakalářské práce je individuální seznámení dítěte s pohádkovým příběhem a pomocí krátkého rozhovoru zjistit jak tří až čtyřleté dítě předškolního věku na pohádku reaguje. Co všechno mu práce s pohádkou může poskytnout? Proč je vlastně pro něho pohádka tak důležitá? Druhý cíl práce bude zjištění, jaký vliv na rozvoj dítěte bude mít rodina, která pracuje s pohádkou.

Praktická část pak bude koncipována jako ucelený projekt s pohádkou. Tedy třetím cílem bakalářské práce bude skupinová projektová práce v rámci pohádkového příběhu. Vybraná pohádka bude s dětmi nejprve prožita přes metody dramatické výchovy, hudební a výtvarné výchovy. Zaznamenávat budu také spontánní výpovědi během připravených samostatných akcí. Završením bude jejich samostatné výtvarné ztvárnění kresba či „čáranice“ s komentářem a výpověď dětí v připraveném výtvarném rámci. Výtvarná zpracování a také dotazník s částí spontánních výpovědí bude podkladem doporučení poskytnutá dětem v jednotlivých kazuistikách (případových studiích).